

ՀՐԱՄԱՆ

«ՑՐԱՆԱԿ» (ԽԱՅԱՐԺՅԱՂԻ) ԹԵՐԹՈՒՄ ԼՈՒՅՈ Է ՏԵՍԼՈՒ 1920 Թ. ԴԿՏԵՄԲԵՐԻ № 83 - 84 (16580) ԾԱՐԱՅ. 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 2017 Թ. ԳԻՆԸ 40 ԹԵԹՐԻ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆԻՍՏ

«ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆՔԱՅՆԵԼՔ ԱՅՆՊԵՍ, ՈՐՊԵՄՉԻ ԱՅՆ ԼԻՆԻ ԱՌԱՋԸՆԹԱՅԻ ՎՐԱՍՏԱՆՈՒՄ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄՐԱՅՄԱՆ ՀԱՆՊԱՐՀԻՆ»

- Ընտրություններից երկու օր շուտ, ցանկանում են դիմել նախ պետական գերատեսչություններին, երկրորդ քաղաքական կուսակցություններին եւ երրորդ ընդհանրապես ողջ հասարակությանը. Եկեք ընտրություններն անցկացնենք այնպես, որպեսզի այն լինի առաջընթաց Վրաստանում եվրոպական ժողովրդավարության ամրացման ճանապարհին, որպեսզի մեկնաբան անցյալի գիրկն անցնեն բռնությունները եւ, ընդհանրապես, որպեսզի մոռագնեն անցյալի այնպիսի արտահայտություններ.

ՎՐԱՍՏԱՆ - ԻՏԱԼԻԱ

ՔՍԱՐԿԵՑԻՆ ԵՎՐԱԻՆՏԵԳՐՄԱՆ ԵՎ ԵՐԿՈՂՍ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԽՈՐԱՑՄԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

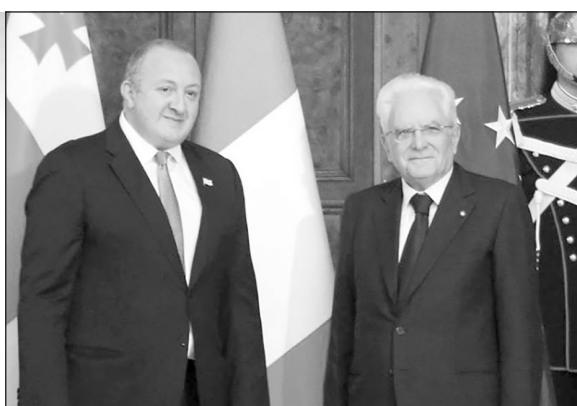
Դոկտոր Մահմետ Տաշիր Ահմետ Վահաբի պատվավան այցով, գտնվում էր Իտալիայում:

Այս շրջանակներում, Վրաստանի նախագահը հանդիպում էր Սան Ջուն Ֆարանի համագույն առաջնորդության նախարարության մասնակի աշխատանքում համագույն առողջական քույրությամբ:

Վրաստանի նախագահը հայտնաբեր էր Հայաստանի աշխատանքում համագույն առողջական քույրությամբ:

Եվրատլանտյան հիմներում, Երկու երկրների միջև ամստանգության եւ պաշտպանության մասնակի աշխատանքում համագույն առողջական քույրությամբ:

Վրաստանի նախագահի գլխավորած պատվիրակության նախագահը աշխատանքում համագույն առողջական քույրությամբ:

Իշխան, ազգային անվտանգության խորհրդի քարտուղար Դավիթ Մարգարիան պատվիրակության նախագահի աշխատանքում համագույն առողջական քույրությամբ:

ՀԻՄԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔ

ԳԻՌԳԻ ԿՎԻՐԻԿԱԾՎԻԼԻ. «ՍԱՐՄԱՆԱՐՈՒԹՅՎԱՆ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ ՎԻԹՍԱՐԻ ՔԱՅԼ Է ԵՐԿՈՂ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐԱԿԱՆ ԶԱՐԳՅԱՑՄԱՆ ԲԱՆԱՊԱՐՁԻՆ»

Դոկտոր Վահաբի պատվավան գլխավորության մեջ նախագահը համագույն առողջական քույրությամբ:

«Ընդունության մեջ Վրաստանի քաղաքացիներին, երկրի հիմնական օրենքի՝ սահմանադրության նոր խմբագրության ընդունման առիթով: Դա վիթսարի քայլ է երկրի ժողովրդավարական զարգացման ճանապարհին: Դա արդի արեւնտամետ ազգային շահերի վրա իինված փաստարությունը

է, որը պետք է դառնա մեր երկրի պատության, առաջընթացի, կայունության եւ եվրոպական ապագայի երաշխիքը:

Ցանկանում են շնորհակալություն հայտնել բոլոր նրանց, ովքեր մասնակցել են սահմանադրությունը կամ կամաց սահմանադրությունը կամ ազգային ապագայի կամ ազգային առաջնորդությունը:

(Հարունակություն՝ 2-րդ էջում)

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՄԵՐԺ ՍԱՐԳՍՅԱՆԻ ԵՎ ԻԼՆԱՍ ԱԼԻԵՎԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԺՆԵՎՈՒՄ ԺՆԵՎՈՒՄ

Դոկտոր Վահաբի 16-ին, ԵԱՀԿ Մինսկի խնդիր համանախագահների նախաձեռնությամբ, մենք ՍԱԿ-ի գրասենյակում կայացած նախատեսանի ու Ադրբեյչանի նախագահներ Սերժ Սարգսյանի եւ Իլհամ Ալիևի բանակցությունները:

Դա մ ի - պում անցկացվեց երկու երկրների արտաքին գործերի նախարարներ էրկար և ամենա էլեկտրոնային սպառագիր է եւ եւ սահմանադրամի համապատասխան ամենա բարեկարգ նախագահ է անձնական անդամ է իր պարզ անուն անունը պատրիարքի անունը:

Վահաբի մեջ նախագահը պատճենագույն պատրիարքի համապատասխան ամենա բարեկարգ պատճենագույն պատրիարքի անունը:

Դա մ ի - պում անցկացվեց երկու երկրների արտաքին գործերի նախարարներ էրկար և ամենա բարեկարգ նախագահ է անձնական անդամ է իր պարզ անուն անունը պատրիարքի անունը:

(Հարունակություն՝ 7-րդ էջում)

ՀԱՐԳԱՆՁԻ ՏՈՒՐՔ

ԹԲԻԼԻՍԻՒՄ ԿԱՅԱԺԱՎԱԿ ՀԵՐՈՍԵՐԻ ԱՅՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ՀՈՒՄԱՐԿԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

Դոկտոր Վահաբի 17-ին, ԹԲԻԼԻՍԻԻ Դիլորմի եղբայրական գերազանցական պատճեն, ուղարկան պատվուկ, հողին հանձնվեցին Արբազիայից բերված, 1993 բվականի եղբայրասպան պատերազմում զոհված եւ գրեթե քառորդ դար անց հայտնաբերված ու նույնականացված հերոսների 24 աճյունները:

Սահմանավորապես, հողին հանձնվեցին Սովորմանի քաղաքաբանական պատճեն, կամ պատճենագույն հետախուզական ծառայության տարածածաչանացման համապատասխան կամաց առողջական քույրությամբ:

Մասնավորապես, հողին հանձնվեցին Սովորմանի կամաց առողջական քույրությամբ:

Նշենք, որ Վրաստանի վարչական պատճեն գլխավորության մեջ կամաց առողջական քույրությամբ կամաց առողջական քույրությամբ կամաց առողջական քույրությամբ կամաց առողջական քույրությամբ:

Մասնավորապես, կառավարության դեկանավար Վրաստանի նախագահին դիմել է Սամվիլ Ալավերդի գործությամբ կամաց առողջական քույրությամբ:

Դոկտոր Վահաբի պատճեն, Կամաց առողջական քույրությամբ:

ԱՅՍՈՐ՝ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 21-ին, ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔԱՎԱՐԱՄ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՕՐԸ Է

ԿՐԹԱԿԱՆ

ՆՈՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ՝ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

ԵՐՐՎԵՇ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳ ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐ

Հանրային դպրոցներում որակի կառավարման մեջամասները բարելավվում են, եւ այդ նպատակով դպ-

րոցի կառավարման տեղեկատվական համակարգին (eschool.emis.ge) ավելացվեց մոնիթորինգի մոդուլը: Վերոնշյալ մոդուլը կներդրվի կրթության եւ գիտության նախարարության տարբեր կառույցներում:

Մոնիթորինգի ընթացքի եւ արդեն իրականացված գործնարանից վերաբերյալ տեղեկատվությունը հանրագում ողջ երկրի մասշտաբով, ինչը վերածվեց վիճակագրական տվյալների վերլուծության հիմնալի լծակի: Նորամուծությունը հնարավորություն է ընձեռում արդյունավետ կերպով իրականացնել մոնիթորինգը՝ ըստ սահմանված չափորոշիչների, եւ դպրոցներում հստակեցն են ներկայացնել հանձնարարականները:

Մոնիթորինգի էկուորոնային համակարգի մերդուման գործնարանից հաշվի կառնվեն հանրակրթական հաստատությունների տնօրինությունների դիտողություններու ու հանձնարարականները: Հանրային դպրոցներում էկուորոնային մոնիթորինգի իրականացման աշակցության նպատակով, Վրաստանի կրթության եւ գիտության նախարարության համապատասխան դեպարտամենտի եւ հանրակրթական ռեսուրսներու կենտրոնական աշխատակիցների համար տրվեցին հատուկ բուկետներ, որտեղ ներկայացված են մոնիթորինգի ժրագրային ապահովման դրույթները:

ԵՐԿԵՎՈՒ ԶՐՈՒՄԱՐՍ՝ ՌԱՍԱՌՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Վրաստանի պետական համալսարաններում սովորող ազգային փորքանամության ներկայացուցիչների համար իրապարակել են վրաց-հայերեն եւ վրաց-արքացաներեն գրուցարաններ:

Նախաձեռնությունն ուղղված է ի պաշտպանություն «1+4» ծրագրին, որը նախատեսվում է Վրաստանի ազգային փորքանամության ներկայացուցիչների համար եւ գործում է 2010-2011 ուսումնական տարվանից:

Զրուցարանի կազմող եւ հերինակ թեսա քանուշածենցեց, որ զրուցարաններն ուղղված են ուսանողներին կողմանորոշելու առօրյա կյանքում: Մասնավորապես, ինչպես գտնել բնակարան, կատարել գնումներ կամ վրա-

ցերենով խոսել պարտադիր թեմաների մասին: Զրուցարանը ներառում է ինչպես առօրյա, այնպես էլ՝ ակադեմիական երկխոսություններ:

«Ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ ազգային փոքրանամանության ներկայացուցիչների, մասնավորապես երիտասարդ մարդկանց համար, ովքեր գտնվում են տեղեկատվական մեկուսացման մեջ, բազում հիմնամասների պատճառը, հասարակության հետ ինտեգրման բարդությունն ե»,- ասված է ծրագրի նախարարություն:

«Mesaubre.ge»-«Talktome.ge» նախաձեռնողը թթիլիսի պետական համալսարանի լեզվաբանության ֆակուլտետի երրորդ կուրսի ուսանողությունը ի նիւթի մուն թամուշաձեն է: Ծրագրին իրականացվում է ուսանողական դրամաշնորհի շրջանակներում, այն ֆինանսավորվում է պետհամալսարանի կողմից:

Լրացուցիչ ֆինանսավորման հնարավորության դեպքում, գրքի հեղինակները ծրագրում են ստեղծել համացանց ռեսուրս, որտեղ կտեղակայվեն նամա զրուցարաններ, ինչպես

նաև առողին տարբերակը:

ՄԱՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԳՐԱՑՈՒՄ ՎԱՐՏՎԵՑ

շուրջ 100 մասնագիտությունների յուրացման համար գրանցումը: Այդ մասնագիտությունների թվում են նաև «Հազարամյակի մարտահրավեր» հիմնադրամի համաֆինանսավորման մշակված արդի գործատունների կողմից պահանջարկ վայելող նոր ծրագրերի ծովային, ինժեներական զրուցանության, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների, ավիացիայի եւ գյուղատնտեսության ուղղություններով տեսակները: Հատկանշական է, որ վերոնշյալ մասնագիտությունների մի մասը մինչ օրս Վրաստանում չէր դասավանդվում, եւ ցանկացողներին այս տարի առաջին անգամ հնարավորություն տրվեց յուրացմել մի մասնագիտություն, որը կնպաստի շրջանավարտներին արագ եւ բարձր վարձատրվող աշխատանքի ստացման հարցում: Դիպումից բացի, առանձին ծրագրերով տրվում է նաև միջազգային հավաստագիր:

ՎԻճԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՎՐԱՏԱՆԸ ԹՎԵՐԻ ՀԱՅԵԼԻՈՒՄ

Վրաստանի վիճակագրության պետական ծառայությունը հաղորդագրություն է տարածել երկրում ծնելիության, մամկանա մահացության եւ, ընդհամրապես, մահացության հիմնական պատճառների վերաբերյալ:

Վրաստանի վիճակագրության պետական ծառայության տվյալներով, վերացի տարում Վրաստանի բնակչությունը կազմում է 2 2128 600 մարդ, իսկ գյուղական բնակչությունը՝ 1 589 600 մարդ: Գրանցված բնակչության թիվը 1 781 500-ը կանայք են, իսկ 1 936 700-ը՝ տղամարդիկ: Ինչ վերաբերում է տարիքային խճբերին, ապա

ներով, երկրում 724 100-ը 15 տարեկանից ցածր է, 15-ից մինչեւ 64 տարեկան են 2 456 700-ը, իսկ 537 400-ը 65-ից բարձր տարիքի են:

Ըստ ծառայության տվյալների, 2016 թվականին Վրաստանում ծնվել է 56 569 երեխա: Այդ ցուցանիշը 2 680-ով գիշում է նախորդ տարվա տվյալը: 2015 թվականին ծնվել էր 59 249 երեխա:

Ինչ վերաբերում է նախորդ տարիքին, ապա 1990 թվականին Վրաստանում գրանցվել է 92 815, 1995 թվականին՝ 56 341, 2000 թվականին՝ 48 800, 2005 թվականին՝ 46 512, 2006 թվականին՝ 47 795, 2007 թվականին՝ 49 287, 2008 թվականին՝ 56 565, 2009 թվականին՝ 63 377, 2010 թվականին՝ 62 585, 2011 թվականին՝ 58 014, 2012 թվականին՝ 57 031, 2013 թվականին՝ 57 878, 2014 թվականին՝ 60 635 երեխայի ծնունդ: Նշենք, որ 2016 թվականին ծնված երեխաներից 28 887-ը տղա-

է, իսկ 27 682-ը՝ աղջիկ:

Ինչպես տեղեկացրել է վիճակագրության ծառայությունը, 2016 թվականին Վրաստանում մահացել է մինչեւ մեկ տարեկան 507 երեխա: Այդ նույն ցուցանիշը է գրանցվել նաև 2015 թվականին: Վիճակագրական տվյալներով, անցյալ տարի 253 երեխա մահացել է քաղաքներում, 254-ը՝ գյուղական վայրերում: Մահացած երեխաների 54,6 տոկոսը տղաներ են (292), իսկ 42,4 տոկոսը՝ աղջիկներ (215):

Ինչ վերաբերում է մինչեւ հինգ տարեկան մահացած երեխաներին, ապա 2015 թվականին նրանց թիվը հասնում է 605-ի, 2016 թվականին՝ 604-ի: Անցյալ տարի մահացել է մինչեւ հինգ տարեկան 350 տղա եւ 254 աղջիկ:

Ինչ վերաբերում է մահացության պատճառներին, ապա Վրաստանի վիճակագրական պետական ծառայության տվյալներով, դրանք վարակիչ հիվանդություններ են, քաղցկեղը եւ սիրտանորային հիվանդությունները: Իսկ, ընդհանուր առմամբ, այս տարի վարեցվել է մահացության 21 պատճառ:

Եվս մի հետաքրքիր վիճակագրությունը ընթացիկ տարվա հունվարից մինչեւ սեպտեմբեր Վրաստանին մեկնել է երկրի 2 մլն 910 հազար 387, վերադարձել է 2 մլն 860 հազար 942 քաղաքացի:

Այդ ժամանակարներում, բնակչության արտահոսքը կազմել է 49 հազար 445 մարդ: Տեղեկատվության համաձայն, Վրաստանի մեկնած երկրի քաղաքացիների թիվը ընթացիկ տարում 13,1 տոկոսով ավելի է 2016 թվականի համանաժամ ցուցանիշի համատարարությունը: Իսկ Վրաստան ժամանակ քաղաքացիների թիվը 12,7 տոկոսով ավելի է անցյալ տարվա ցուցանիշի հերի համեմատ: